וזה לא יתכן שנאסור על הנזיר לבוא עם קרבנותיו קודם הערב השמש עד פתח העזרה, כי מִכְּרֵי – מאחר שֶׁשַּׁעֲרֵי נִיקָנוֹר שבפתח העזרה הֵיכָא – היכן הם קַיְימִין, בְּשַׁעֲרֵי לְוִיֶּה – בגבול מחנה לויה, ורק משם ופנימה נחשב מחנה שכינה, וכי יתכן לאסור על הנזיר שנטמא במת וטבל לבוא עד שם, וְהָתַנְיָא בברייתא, מֵאַי מֵת מוּתָר לו לִיכָּנֵס בְּמַחֲנֵה לְוִיָּה [והוא קל מן הזב שנאסר בזה], וְלֹא מֵאַי מֵת בְּלָבָד אֶלָּא אֲפִילּוּ את הַמֵּת עַצְמוֹ אפשר להכניס לשם, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג יט) 'וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ', מַאי 'עִמּוֹ', 'עִמּוֹ' בְּמַחֲנֵיהֶן, 'עִמּוֹ' בְּמַחֲנֵה לְוִיָּה, שהרי משה היה לוי. הרי שאי אפשר לדייק ממה שכתוב בנזיר שיביא קרבנותיו ביום השמיני, שביום השביעי אסור לו לבוא למחנה לויה, ועל כרחך כוונת הכתוב להודיע עת חיוב הבאת קרבנות בלבד, ומכיון שכך, יש לפרש בדרך זו גם את הכתוב בפרשת הזב שיביא קרבנותיו ביום השמיני, שבא הכתוב להודיע חיוב הבאת קרבן ולא בא לדייק שביום השביעי [לאחר שטבל והוא טבול יום] אסור לזב לבוא למחנה לויה.

הגמרא מפרשת את הברייתא באופן אחר: אֶלָּא (אָמַר אַבָּיֵי), טְבוּל יוֹם שֶׁל זָב [לָאו] בְּנֵי דָּמֵי, ומותר לו להכנס למחנה לויה, ומה שלא העריב שמשו אין מונעו מכך, ולא כדברי חבריו של רבי נתן, וַאֲפִילּוּ הָכִי זהו רק זב בעל שתי ראיות, שאינו מביא קרבן לטהרתו, אבל זב בעל שלוש ראיות, כֵּיוָן דְּמִחוּסַּר כַּפָּרָה – קרבן, בכדי ליטהר, נמצא שביום השביעי לאחר שטבל ועדיין לא העריב שמשו, מלבד מה שצריך הערב שמש הרי בנוסף לזה חסרה לו גם הבאת הקרבנות לטהרתו על כן לֹא עָיֵיל – לא יכנס למחנה לויה. ודברי הברייתא מדוברים בזב בעל שלוש ראיות. וכוונת הברייתא היא, שהכתוב קרא למקום 'פתח אהל מועד', וְקשה אִי בְּמַחֲנֵה לְוִיָּה קָאֵי – מכיון שבאותה שעה שהוא מביא קרבן הרי הוא נמצא במחנה לויה ולא במחנה שכינה, שהרי כל טמא קודם שהביא קרבנותיו אסור להכנס למחנה שכינה כפי שהגמרא מביאה להלן, אם כן אַמַּאי קָא קָרֵי לֵיהּ – מדוע מכנה הכתוב את מקום עמידתו בשם 'פתח אֹהֶל מוֹעֵד' שזהו מחנה שכינה, שהרי פתח אהל מועד מצוי בתוך העזרה שהיא מחנה שכינה, אלא ודאי בא הכתוב לְמֵימְרָא [–להשמיענו] שיש לדמות מחנה לויה למחנה שכינה, מָה הָתָם – לפתח אהל מועד, מְחוּסַּר כַּפָּרָה לֹא עָיֵיל – מי שעדיין חסרה לו הבאת קרבנות לטהרתו לא יכנס, יש ללמוד מכך שאַף לְמַחֲנֵה לְוִיָּה נַמִּי, אם הוא גם מְחוּסַּר כַּפָּרָה וגם טבול יום, לֹא עָיֵיל – לא יכנס. שואלת הגמרא: וְהָתָם – במחוסר כפרה מְנָלַן שלא יכנס למחנה שכינה, דִּתַנְיָא, נאמר בתורה לגבי איסור בניסה בטומאה למקדש [–למחנה שכינה] (במדבר יט יג) 'כָּל הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וגו' טָמֵא יִהְיֶה', ותיבות אלו מיותרות הן, וללמד באו, לְרַבּוֹת טָבוּל יוֹם שאסור להכנס לעזרה, עוד נאמר שם 'עוֹד טֻמְאָתוֹ בוֹ' וגם תיבות אלו מיותרות, אלא ללמד באו, לְרַבּוֹת מְחוּסַּר כַּפָּרָה שגם הוא אסור להכנס לעזרה:

משנה

המשנה מבארת את סדר תגלחת נזיר והקרבת קרבנותיו: הִתְגַּלְּחָה נזיר בסיום ימי הַטָּהֳרָה, כֵּיצַד, הָיָה מֵבִיא שָׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת, כבשה לְחַטָּאת, כבש לְעוֹלָה וְאיל לִשְׁלָמִים. וְשׁוֹחֵט אֶת הַשְּׁלָמִים בראשונה, וּמַנִּיחַ עֲלֵיהֶם – על השלמים, כלומר, לאחר הקרבתם, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, לֹא הָיָה הנזיר מַנִּיחַ על השלמים, אֶלָּא עַל הַחַטָּאת – לאחר הקרבת החטאת, לפי שֶׁהַחַטָּאת קוֹדֶמֶת בְּכָל מָקוֹם להיות קריבה ראשונה לקרבנות הבאים עמה, וראוי שיגלח על הקרבן הראשון שמקריב. וְאִם גִּלַּח עַל אַחַת מִשְּׁלִשְׁתָּן – איזו שתהיה, יָצָא בדיעבד.

המשנה מבארת את אופן הפרשת הקרבנות: רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אם הֵבִיא שָׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת כדי להקדישן לקרבנותיו, וְלֹא פֵּרֵשׁ איזו מהן תהיה חטאת ואיזו עולה ואיזו שלמים, אלא אמר 'אלו לנזירותי', חלה עליהן קדושת קרבן, והבהמה הָרְאוּיָה לַחַטָּאת של נזיר, תִּקָּרֵב חַטָּאת, הראויה לָעוֹלָה, תִּקָּרֵב לעוֹלָה, והראויה לִשְׁלָמִים, תִּקָּרֵב שְׁלָמִים, כי מתוך שהפריש שלוש בהמות אלו לנזירותו מוכח שכוונתו להפריש כל בהמה למה שהיא ראויה, וכאילו קרא כל אחת בשמה לאיזה קרבן הוא מפרישה:

גמרא

הגמרא מביאה ברייתא אודות האמור במשנה: תָּנוּ רַבָּנָן, נאמר בפרשת הנזיר (במדבר ו יח) 'וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד' וְגו', ולא נתפרש על איזה קרבן מגלח, ויש לדרוש שֶׁבִּשְׁלָמִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר בפרשת הקרבת שלמים (ויקרא ג ב) 'וְשָׁחֲטוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד' וכוונת הכתוב כאן לאותו קרבן שנזכר בו 'פתח אהל מועד'. שואלת הברייתא: אַתָּה אוֹמֵר שֶׁבִּשְׁלָמִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר, אוֹ שמא נאמר שֵׁאֵינוֹ כן, אֶלָּא כוונת הכתוב לְפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד מַמָּשׁ, שכוונת הכתוב כפשוטו, להודיע שצריך הנזיר לגלח את שערו בפתח אהל מועד, ולא בא ללמד באיזה קרבן מדובר. משיבה הברייתא: אָמְרָתָּ כך, אִם כֵּן יקשה שהרי דֶּרֶךְ בְּזָיוֹן הוּא לגלח אצל הקודש, אלא ודאי לא בא הכתוב לומר שמגלח שם ממש אלא שיגלח על הקרבן שנאמר בו 'פתח אהל מועד', דהיינו שלמים.

רַבִּי יאשִׁיָּה אוֹמֵר, אֵינוֹ צָרִיךְ ללמוד מסברא שאסור לנהוג בדרך בזיון ולגלח בפתח אהל מועד, שֶׁהֲרֵי אָמְרָה תּוֹרָה לגבי אופן עליית הכהן למזבח (שמות כ כב), 'לֹא תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת [–במדרגות] עַל מִזְבְּחִי' אלא בכבש, לפי שבדרך עלייתו על גבי מעלות יש לחוש שמא תִּגלה ערוותו עליהן [בשעה שירים את רגלו לעלות ממעלה למעלה], ואין זה דרך כבוד, ואם הזהיר הכתוב אפילו לכהן בשעת עבודתו שלא תגלה ערוותו למזבח, שאינו אלא עצים ואבנים, קַל וָחוֹמֶר לְנזיר שלא יגלח בפתח אהל מועד, שהרי זהו דֶּרֶךְ בְּזָיוֹן ממש, שעושה כן אצל הקודש, וגם אין תגלחתו שייכת לעבודת הקודש [כהליכת הכהן על גבי המזבח] אלא קיום מצוה.

[נוסח אַחֵר מצינו בַּמִּדְרָשׁ רבה בְּפָרָשָׁה נָשֹׂא (דף רמ"ב) (י כא), נאמר בפרשת הנזיר (במדבר ו יח) 'וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד', ולא נתפרש על איזה קרבן מגלח. רַבִּי יאשִׁיָּה אוֹמֵר, בְּשְׁלָמִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר, שכן יש ללמוד מן האמור כאן 'פתח אהל מועד' כמו בשלמים, אוֹ אֵינוֹ וְכוּ' – שמא אין כוונת הכתוב כן, אלא כפשטות המשמעות שצריך לגלח בפתח אהל מועד, אין לומר כן, כי אִם כֵּן אָמְרָה תּוֹרָה בכהן העולה למזבח (שמות כ כב) 'לֹא תַעֲלֶה וְכוּ' בְּמַעֲלֹת עַל מִזְבְּחִי', כדי שלא תגלה ערוותו, קַל וָחוֹמֶר לַדָּבָר שהוא בזיון שֶׁלֹּא יַגִּיעַ הנזיר אצל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, אֶלָּא – מאחר שאין לפרש דברי הכתוב כפשוטם, על כרחך צריך לפרש שנאמר 'פתח אהל מועד' כדי ללמדנו שבְּשְׁלָמִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר].

רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר, אֵינוֹ צָרִיךְ לסברא זו כי מתוך גוף דברי הכתוב יש להוכיח זאת, שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹמֵר בפרשת הנזיר (במדבר ו יח) 'וְלָקַח אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ וְגו' אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים' – צריך הנזיר לקחת את השער שהסיר מראשו וליתנו על האש שמבשל עליה את בשר השלמים, משמע שהכתוב מדבר בִּמְי שֶׁאֵינוֹ מְחוּסַּר אֶלָּא לְקִיחָה של השער מראשו וּנְתִינָה של השער על האש ללא שום פעולה נוספת, יָצָא זֶה – יש למעט את המגלח בפתח אהל מועד, מאחר שֶׁהוּא מְחוּסַּר לְקִיחָה וְהַבָאָה אל מקום בישול השלמים וּנְתִינָה על האש, ואין הלקיחה וההבאה סמוכות זו לזו, וכדי לסומכן עליו לגלח אצל המקום המיועד לשריפתו, דהיינו בלשכת הנזירים. ומה שנאמר 'וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד' כוונת הכתוב לומר שמגלח על השלמים שנאמר בהם (ויקרא ג ב) 'פתח אהל מועד'.

אִיבָּא דְּאָמְרֵי – יש שהיו אומרים את דברי רבי יצחק באופן אחר, רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר, נאמר בפסוק שיש לגלח בפתח אוהל מועד, וּבְשְׁלָמִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר, שהוא מגלח עליהם. ומנין אַתָּה אוֹמֵר שבְּשְׁלָמִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר, אוֹ – שמא אֵינוֹ כן אֶלָּא בא הפסוק לומר שמגלח בְּפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד מַמָּשׁ, תַּלְמוּד לוֹמַר (במדבר ו יח) 'וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד את רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים', שהסמיך הכתוב את מצות

המשך בעמוד רלו

הגילוח למצות שריפת השער ללמדנו שבאותו מָקוֹם שֶׁהָיָה הנזיר מְבַשֵּׁל את השלמים, שָׁם הָיָה מְגַלֵּחַ, ולא בפתח אהל מועד. וכיון שאין כוונת הכתוב כפשוטו שיגלח בפתח אהל מועד, על כרחך שבא הכתוב לומר שיגלח על השלמים שנאמר בהם 'פתח אהל מועד'.

הברייתא מביאה תנאים החולקים על כל אלו ולומדים מ'פתח אהל מועד' דין אחר: אַבָּא חָנָן אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, נאמר 'וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד', ללמדנו שְׁכָל זְמַן שֶׁאֵין פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד פָּתוּחַ אֵינוֹ מְגֻלָּח, ואם בא לבית המקדש בבוקר קודם פתיחת דלתות ההיכל ימתין עד שיפתחו ויגלח, אבל אין הגילוח נעשה אצל הפתח.

רַבִּי שִׁמְעוֹן שָׁזוּרִי אוֹמֵר, אכן צריך הנזיר לגלח בפתח אהל מועד כפשטות משמעות הכתוב, שכן נאמר 'וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד', ויש לדרוש 'נזיר' וְלֹא נְזִירָה, שאינה מגלחת בפתח אהל מועד אלא במקום אחר,

והטעם שחילק הכתוב בין נזיר לנזירה, כי אין ראוי שתתגלח הנזירה בפתח אהל מועד, כי יש לחוש שֶׁמָּא יִתְגָּרוּ בָּהּ פְּרָחֵי כְּהוּנָּה, מכיון שהוא מקום פתוח וגלוי. ומכך שמיעט הכתוב את הנזירה מוכח שהנזיר מגלח בפתח אהל מועד כפשטות הכתוב. אָמַר לוֹ אבא חנן לרבי שמעון שזורי, לְדָבָרֶיךָ, שחשש הכתוב שמא יתגרו בה, קשה שהרי סוֹטָה תּוֹכִיחַ שאין לחשוש כן, דִּכְתִיב בָּהּ (במדבר ה טז) 'וְהֶעֱמִדָהּ לִפְנֵי ה'', דהיינו בעזרה, בגלוי ובפרהסיא, וְלֹא חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא יִתְגָּרוּ בָּהּ פְּרָחֵי כְּהוּנָּה, ואיך אמרת שלגבי נזירה חשש הכתוב. אָמַר לָהֶן, אין ללמוד מסוטה, כיון שזו – הנזירה כּוֹחֶלֶת וּפוֹקֶסֶת – מתקשטת כדרך כל הנשים [שאין לה חיוב להימנע מכך], אבל זו – הסוטה אֵינָהּ כּוֹחֶלֶת וּפוֹקֶסֶת, אלא אדרבה מנוולים אותה כדי שתודה במעשיה, ולכן אין לחשוש שמא יתגרו בה:

משנה

משנה זו הינה המשך למשנה הקודמת העוסקת בסדר סיום הנזירות, ובה יתבאר מה היה עושה הנזיר בשער ראשו אחר התגלחת. הָיָה נוֹטֵל את שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ [–השער שגידל בנזירותו], וּמְשַׁלֵּחַ [–מניח] על האש שתַּחַת הַדּוּד – הסיר, שמבשלים בו את השלמים, ושם היה השער נשרף. במה דברים אמורים, דווקא אם גילח בירושלים, וְאִם גִּילַּח בַּמְּדִינָה – מחוץ לירושלים, לֹא הָיָה מְשַׁלֵּחַ תַּחַת הַדּוּד – לא היה מביא את השער אל בית המקדש לשורפו תחת השלמים.

המשנה אומרת שדין זה לא נאמר בכל תגלחות הנזיר: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שמשלח שערו תחת הדוד, דווקא בְּתִגְלַחַת הַטָּהֳרָה – בתגלחת שעושה בעת סיום נזירותו, אֲבָל בְּתִגְלַחַת הבאה מחמת חַטּוֹמְאָה, שכן דין הנזיר, שאם נטמא במת בזמן נזירותו, צריך להיטהר מטומאתו ולגלח את שערו ולהביא קרבנות על שנטמא, בתגלחת זו לֹא הָיָה מְשַׁלֵּחַ את שערו תַּחַת הַדּוּד של האשם והחטאת. שלא נאמר דין זה אלא בנזיר טהור. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, הַכֹּל – כל הנזירים שמתגלחים, בין טהור בין טמא, בין המגלח בירושלים ובין המגלח מחוצה לה, מְשַׁלְּחִין תַּחַת הַדּוּד, חוּץ מִן הנזיר הַטָּמֵא שֶׁגִּילַּח בַּמְּדִינָה כְּלָבָד, שאינו משלח תחת הדוד. אבל בתגלחת טהרה משלח תחת הדוד אף אם גילח במדינה, וכן בתגלחת טומאה, אם גילח בירושלים, משלח תחת הדוד:

גמרא

שנינו במשנה: נוֹטֵל שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ. הגמרא מביאה ברייתא המבארת את דברי המשנה: תָּנוּ רַבָּנָן, וְאַחַר כָּךְ – לאחר שגילח הנזיר שער ראשו, נוֹטֵל אֶת הָרוֹטֶב שבישלו בו את השלמים, וְנוֹתֵן ממנו עַל שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ, וּמְשַׁלֵּחַ את השער עם הרוטב על האש אשר תַּחַת הַדּוּד שֶׁל שְׁלָמִים. כן יש לו לעשות לכתחילה, וְאולם בדיעבד אִם שִׁילַּח תַּחַת הַדּוּד שֶׁל הַחַטָּאת וְהָאָשָׁם ולא של השלמים, יָצָא ידי חובת מצוה זו.

הגמרא תמהה על דברי הברייתא האחרונים: אָשָׁם בְּנָזִיר [טָהוֹר] מִי אִיכָּא – וכי יש אשם בנזיר טהור. כלומר מאחר ששנינו 'משלח תחת הדוד של שלמים' הרי מפורש שהברייתא מדברת בנזיר טהור שסיים נזירותו, כי נזיר שנטמא אינו מביא שלמים, ואם כן היאך מסיימת שאם שילח תחת הדוד של אשם יצא, והלא נזיר טהור בסיום נזירותו מביא רק חטאת עולה ושלמים ולא אשם.

רבא מיישב את דברי הברייתא: אָמַר רָבָא, הָכִי קָאָמַר – כך יש לפרש את הברייתא, נזיר טהור משלח תחת הדוד של שלמים, וְאִם נָזִיר טָמֵא מְשַׁלֵּחַ תַּחַת הַדּוּד שֶׁל אָשָׁם, יָצָא. ואין כוונת הברייתא בסיום דבריה לאותו נזיר המדובר מקודם [דהיינו נזיר טהור] אלא לנזיר שנטמא.

הגמרא מבררת: מַנָּא הָנֵי מִילֵּי שנותן מן הרוטב על שער הנזיר לפני שמשלחו תחת הדוד, אָמַר רָבָא, אָמַר קְרָא (במדבר ו יח) 'וְלָקַח אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים', והרי תיבת 'זבח' מיותרת, אלא בא ללמדנו שמִּזִּבְחוֹ – חלק מזבחו, דהיינו הרוטב, יְהֵא תַּחְתָּיו – מתחת השלמים, על האש. ולכן הזכיר הכתוב תיבת 'זבח', לומר לך שגם הזבח ניתן על האש עם השער. והרי מבשר השלמים אינו יכול לתת על האש, לפי שאסור להפסיד קדשים כל זמן שראויים לאכילה, ובודאי הכוונה על הרוטב.

שנינו בברייתא: וְאִם שִׁילַּח תַּחַת הַדּוּד שֶׁל הַחַטָּאת יָצָא. שואלת הגמרא: מַאי מַעְמָא יוצא בזה, והלא הכתוב אומר 'תחת זבח השלמים'.

מבארת הגמרא: אָמַר קְרָא 'זֶבַח' שמשמעו 'קרבן' סתם, ולאו דווקא שלמים, לְרַבּוֹת אֶת הַחַטָּאת וְאָשָׁם, שאף הם בכלל מצוה זו, אם עשה כן בדיעבד. אמנם לכתחילה צריך ליתן תחת השלמים, שכן מפורש בפסוק 'זבח השלמים'.

שואלת הגמרא: איך אפשר ללמוד מתיבת 'זבח', וְהָא אַפֵּיקְתֵּיהּ [–והרי הוצאת אותו] לְהַאי 'זֶבַח' מֵרוֹטֶב, כלומר, והרי כבר דרשת מתיבה זו לדין רוטב, שיתן מהרוטב תחת הדוד, כמו שנתבאר, ואיך אפשר לדרוש ממנו גם לרבות חטאת ואשם.

מתרצת הגמרא: אין ללמוד מתיבה זו רק לגבי נתינת הרוטב, כי אִם כֵּן לֵימָא קְרָא – יאמר הכתוב באופן מפורש שיתן על האש 'מֵרוֹטֶב הַשְּׁלָמִים', מַאי 'זֶבַח' – למה רמז דין זה בהזכרת תיבת 'זבח', אלא שְׁמַע מִינָּהּ שבא גם לְרַבּוֹת חַטָּאת וְאָשָׁם, שאם נתן את השער בדיעבד תחתיהם, יצא. שכן לשון הכתוב 'תחת זבח השלמים' אפשר לקרותו גם 'תחת זבח' בסתם, דהיינו שתחת כל זבח יצא בדיעבד [מכיון שתיבת 'זבח' מיותרת כמו שנתבאר לעיל].

שואלת הגמרא: וְאֵימָא, כּוּלָּהּ – כל הדרשה מיתור תיבת 'זבח' לְחַטָּאת וְאָשָׁם הוּא דְּאָתָא – בא לרבות רק חטאת ואשם בדיעבד, ומנין לך ללמוד מכאן גם שצריך לתת מן הרוטב על השער.

מיישבת הגמרא: אִם תאמר כֵּן יקשה, לֵימָא – יאמר הכתוב 'ונתן תחת שְׁלָמִים וְזֶבַח', שמשמע, או שלמים או זבח אחר, מאחר שדין זה בא הכתוב ללמדנו, מַאי 'זֶבַח הַשְּׁלָמִים', שמשמע שבא לרבות דין גם לגבי השלמים, ולפיכך נכתב 'תחת זבח השלמים' לומר שגם מזבח השלמים יתן תחת הסיר, אם כן שְׁמַע מִינָּהּ תַּרְתֵּי – שני הדינים נלמדים מייתור תיבה זו, ואין ללמוד רק אחד מהם לחוד.

בברייתא המובאת לפנינו יתבאר שישנה דעה שלישית לגבי הענין הנידון במשנתינו: תָּנוּ רַבָּנָן, הַכֹּל – כל הנזירים בעת תגלחתם, בין טהור בין טמא, בין המגלח בירושלים ובין המגלח מחוצה לה הָיוּ מְשַׁלְּחִין שערם תַּחַת הַדּוּד, חוּץ מִנזיר טָמֵא שֶׁגִּילַּח בַּמְּדִינָה, שאינו משלח תחת הדוד מִפְּנֵי שֶׁשְּׁעָרוֹ נָקְבָר, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, נזירים טְהוֹרִים המתגלחים בסיום נזירותם, כָּאן וְכָאן – בין אם מתגלחים בירושלים ובין אם מתגלחים מחוצה לה, הָיוּ מְשַׁלְּחִין שערם תחת סיר השלמים, אבל נזירים טְמֵאִים המתגלחים מחמת טומאתם, כָּאן וְכָאן לֹא הָיוּ מְשַׁלְּחִין. ולדעתו אין חילוק היכן גילח הנזיר, אלא נזיר טהור לעולם משלח וטמא לעולם אינו משלח. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, הַכֹּל לֹא הָיוּ מְשַׁלְּחִין תַּחַת הַדּוּד, חוּץ מִן נזיר טָהוֹר שֶׁגִּילַּח בַּמְּקֻדָּשׁ, מִפְּנֵי שֶׁנַּעֲשָׂה בְּעִיקַּר מִצְוָתוֹ – שכן באופן זה ממש נאמר דין שריפת השער באש השלמים, ואין לדרוש ממנו לאופנים אחרים:

משנה

המשנה מבארת את אופן בישול שלמי הנזיר: הָיָה מְבַשֵּׁל אֶת הַשְּׁלָמִים, אוֹ שׁוֹלְקָן – מבשלם בישול רב, ואחר כך היה הַכֹּהֵן נוֹטֵל אֶת הַזְּרוֹעַ – חלקה העליון של הרגל הקרובה אל הראש כאשר היא בְּשֵׁלָה – מבושלת מִן הָאַיִל של השלמים, וְחַלָּה מַצָּה אַחַת מִן הַסַּל של המצות שעל הנזיר להביא, וּרְקִיק מַצָּה אַחַת, וְנוֹתֵן הכהן את כל אלו עַל כַּפֵּי הַנָּזִיר וּמְנִיפָן תנופה, מוליך ומביא מעלה ומוריד, וְאַחַר כָּךְ נסתיימה הנזירות לגמרי והוּתַּר הַנָּזִיר לִשְׁתּוֹת יַיִן וּלְהִטַּמֵּא לַמֵּתִים.